

JEROEN KOCH

Historicus Jeroen Koch is docent-onderzoeker aan de Universiteit Utrecht. Daarnaast schreef hij onder meer **Abraham Kuyper, een biografie** en deel 1 van de Koningsbiografieën: **Koning Willem I, 1772-1843**.

Ben Vriesema is
redacteur van Kleio.

WELK NUT HEEFT GESCHIEDENIS VOLGENS U?

Geschiedenis leert relativeren en
wapent tegen de waan van de
dag.

De Nederlandse kroonprins, de latere koning Willem II, ligt gewond op een brancard. De Slag bij Waterloo (detail). Schilderij van Jan Willem Pieneman, 1824. Rijksmuseum Amsterdam.

ALS U MORGEN EEN HISTORISCHE DOCUMENTAIRE ZOU MOGEN MAKEN, WAAROVER ZOU DIE DAN GAAN?

Tijdens het werk aan de Koningsbiografieën hebben Jeroen van Zanten, Dik van der Meulen en ik regelmatig gedacht aan een verfilming van het leven van Willem II. Revolutie, politieke intrige, veldslagen en seks binnen en buiten het huwelijk – een leven als een roman. De film zou op locatie moeten worden geschoten van Sint-Petersburg tot Lissabon, van Gibraltar tot Glasgow. Alles in de originele talen. Een echte Europese productie.

KUNT U ZICH NOG VEEL HERINNEREN VAN DE GESCHIEDENISLESSEN OP DE MIDDELBARE SCHOOL?

Wij hadden op het vwo geen centraal schriftelijk examen. Onze docent behandelde naar eigen voorkeur de Atheense polis, de hoge middeleeuwen, de verlichting, de industrialisatie en de cultuurgeschiedenis van de twintigste eeuw. Telkens verbond hij literatuur en geschiedenis: Pericles, Hildegard van Bingen, Voltaire, Marx, Freud en anderen. De romans die wij voor Frans, Duits, Engels en Nederlands hadden gelezen integreerde hij in zijn lessen. Ik vond het prachtig.

WAT IS VOLGENS U HET BELANGRIJKST IN HET GESCHIEDENISONDERWIJS?

Dat is volgens mij begrip ontwikkelen voor anderen en voor andere samenlevingen. Het geschiedenisonderwijs zou een democratisch burgerschap moeten helpen versterken.

WELKE HISTORISCHE PERIODE SPREEKT U HET MEEST AAN?

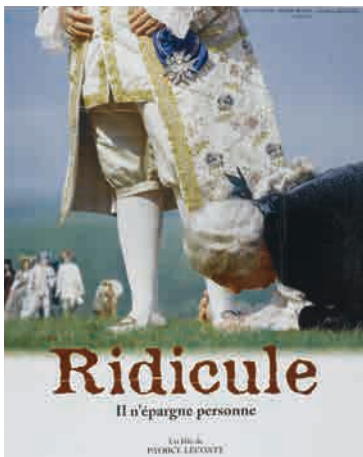
Ik heb het meest gegrasduind in het Europese verleden tussen 1870 en 1940: modernisme, imperialisme, Eerste Wereldoorlog, de grote ideologieën. Maar minstens zo fascinerend zijn reformatie, Franse Revolutie en de afstammingsgeschiedenis van de mens. Eigenlijk heb ik vooral belangstelling voor de herkomst en ontwikkeling van wereldbeelden.

WELKE HISTORISCHE STUDIE OF HISTORISCHE ROMAN MAAKTE DE MEESTE INDRUK OP U?

Studies over de grote drama's van de twintigste eeuw maken eigenlijk altijd een verpletterende indruk. The Great War and Modern Memory van Paul Fussell ontroert, van The Racial State. Germany 1933-1945 door Michael Burleigh en Wolfgang Ippermann werd ik bijna miselijk. Niet willen missen had ik de brieven van Vincent van Gogh en Hannah Arendt. Toch kies ik hier voor Lourdes: Body and Spirit in the Secular Age uit 1999 van Ruth Harris. Een prachtig boek over het Tweede Keizerrijk en de Derde Republiek.

**WELKE HISTORISCHE FILM
HEEFT DE MEESTE INDRUK OP U
GEMAAKT?**

De film *Ridicule* (1996) vond ik zeer overtuigend. De film gaat over de mislukte poging van een verlichte edelman om Lodewijk XVI te interesseren voor zijn plannen enkele moerassen droog te leggen ter bestrijding van malaria. De man is niet opgewassen tegen de opgelegde esprit aan het hof.

**WELKE HISTORISCHE PERSOON
SPREEKT U HET MEEST AAN?**

Verbijsterend is het levensverhaal van Maarten Luther. Hij lijkt weggelopen uit een Dostojewski-roman, een getormenteerde ziel die worstelde met God en de elementen. Luther moest toezien hoe zijn protest tegen de kerk volledig uit de hand liep. Fascinerend. Aansprekend in positieve zin is de Russische schrijver Alexander Herzen. Lees zijn scherpzinnige Feiten en gedachten 1812-1868, hoogtepunt van de reeks Privé-domein van De Arbeiderspers.

**DENKT U DAT DE HISTORISCHE
CANON NUT HEEFT VOOR HET
GESCHIEDENISONDERWIJS?**

Jazeker. De canon is een excellent middel om leerlingen het geconstrueerde karakter van de geschiedenis en de nationale identiteit te tonen. Een goed uitgangspunt voor discussie.

WAT IS VOOR U EEN BELANGRIJKE LIEU DE MÉMOIRE?

Het westelijk front van de Eerste Wereldoorlog, in de woorden van Golo Mann, de 'moedercatastrofe van de twintigste eeuw'.

*'Geschiedenis leert
relativeren en wapent
tegen de waan van de dag'*

WAT IS DE MEEST RECENTE 'HISTORISCHE SENSATIE' DIE U HEEFT GEHAD?

Ik heb altijd volgehouden geen last te hebben van historische sensaties. Beethovens Hammerklavier, Freuds divan, Jane Austens handschrift: leveren ze direct contact met het verleden op? Het concept doet mij denken aan de opwindende diep religieuze van deze of gene heilige bij mijn roomse tantes plachten op te wekken. Toch, het dichtst in de buurt komt wellicht een gevoel van het drukkende gewicht van de geschiedenis dat mij in 1983 bij de Berlijnse Muur overviel.

**HOE VINDT U DAT
GESCHIEDENISONDERWIJS AAN
EEN MIDDELBARE SCHOOL MOET
WORDEN GEDOCEERD?**

Enthousiast en gepassioneerd. ■

De Potsdamer
Platz in 1975. Foto:
Edward Valachovic.